ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 18. oktobrī [1]

Lieta C-467/16

Brigitte Schlömp
pret
Landratsamt Schwäbisch Hall

(*Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Lugāno II konvencija – 27. un 30. pants – *Lis pendens* – Jēdziens "tiesa

1. Šīs lietas galvenais jautājums ir vienkāršs, – vai gadījumā, ja pieteikums par uzturēšanas saistībām ir iesniegts mediācijas iestādē, kā tas obligāti noteikts valsts procesuālajās tiesībās, ir uzskatāms, ka tas ir iesniegts "tiesā", lai noteiktu *lis pendens* gadījumu saskaņā ar Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, kas parakstīta 2007. gada 30. oktobrī un kuras noslēgšana Kopienas vārdā ir apstiprināta ar Padomes 2008. gada 27. novembra Lēmumu 2009/430/EK (OV 2009, L 147, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Lugāno II konvencija")? Šis *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa, Vācija) prejudiciālais jautājums dos Tiesai retu iespēju interpretēt Lugāno II konvencijas tiesību normas.

Atbilstošās tiesību normas

Starptautiskās tiesības

2. Atbilstoši Lugāno II konvencijas II sadaļas ("Jurisdikcija") 2. iedaļā ("Īpašā jurisdikcija") ietvertajam 5. pantam:

"Personu, kuras domicils ir valstī, kurai ir saistoša šī konvencija, citā valstī, kurai ir saistoša šī konvencija, var iesūdzēt:

[..]

2. lietās, kas attiecas uz uzturēšanu:

a) uztura kreditora domicila vai pastāvīgās mītnesvietas tiesā; [..]".

3. Lugāno II konvencijas II sadaļas 9. iedaļa attiecas uz "*Lis pendens* un saistītajām prasībām", un tajā ietilpst šīs konvencijas 27.–30. pants.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

4. Lugāno II konvencijas 27. panta redakcija ir šāda:

"1. Ja prasības par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm ir celtas tiesās dažādās valstīs, kurām ir saistoša šī konvencija, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pēc savas iniciatīvas aptur tiesvedību, līdz tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība.

2. Ja ir konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, atsakās no jurisdikcijas par labu pirmajai minētajai tiesai."

5. Minētās konvencijas 30. pantā ir paredzēts:

"Šajā iedaļā uzskata, ka prasība ir celta tiesā:

1. laikā, kad dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu izsniegšanu atbildētājam; vai

2. ja dokuments jāizsniedz pirms iesniegšanas tiesā – laikā, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par izsniegšanu, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu dokumentu iesniegšanu tiesā."

6. Lugāno II konvencijas 62. pantā, kas ir iekļauts V sadaļā ("Vispārīgi noteikumi"), ir paredzēts:

"Konvencijā termins "tiesa" ietver jebkuru iestādi, ko valsts, kurai ir saistoša šī konvencija, noteikusi kā tādu, kurai ir jurisdikcija jautājumos, kas ir šīs konvencijas darbības jomā."

7. Lugāno II konvencijas VII sadaļā "Saistība ar Padomes Regulu (EK) Nr. 44/2001 [2] un citiem instrumentiem" ir iekļauts 64. pants, kura redakcija ir šāda:

"1. Šī konvencija neskar to, kā Eiropas Kopienas dalībvalstis piemēro Padomes Regulu [Nr. 44/2001], kā arī jebkurus tās grozījumus, 1968. gada 27. septembrī Briselē parakstīto Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, 1971. gada 3. jūnijā Luksemburgā parakstīto Protokolu par minētās konvencijas interpretāciju Eiropas Kopienu Tiesā, ņemot vērā grozījumus, kas izdarīti ar Konvencijām par to valstu pievienošanos minētajai konvencijai un minētajam protokolam, kuras pievienojas Eiropas Kopienai, kā arī 2005. gada 19. oktobrī Briselē parakstīto Eiropas Kopienas un Dānijas Karalistes nolīgumu par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās.

2. Tomēr šo konvenciju jebkurā gadījumā piemēro:

a) lietās par jurisdikciju, ja atbildētāja domicils ir tās valsts teritorijā, kurā piemēro šo konvenciju, bet nepiemēro kādu no šā panta 1. punktā minētajiem instrumentiem, vai kurā šīs konvencijas 22. vai 23. pants piešķir jurisdikciju šādas valsts tiesām;

b) attiecībā uz *lis pendens* vai saistītām prasībām atbilstīgi 27. un 28. pantā paredzētajam, ja tiesvedība uzsākta valstī, kurā piemēro šo konvenciju, bet nepiemēro kādu no šā panta 1. punktā minētajiem instrumentiem, un valstī, kurā piemēro gan šo konvenciju, gan kādu no šā panta 1. punktā minētajiem instrumentiem;

[..]."

2 2000. gada 22. decembra Regula par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.; labojums latviešu valodā – OV L 81, 29.03.2011., 18. lpp.).

Šveices Civilprocesa kodekss

8. *Schweizer Zivilprozessordnung* (Šveices Civilprocesa kodekss, turpmāk tekstā – "Civilprocesa kodekss")[3] 62. panta 1. punkts attiecas uz *lis pendens* uzsākšanu un ir formulēts šādi:

"Lieta ir izskatīšanā, ja ir iesniegts mediācijas lūgums, ir iesniegta prasība, prasības pieteikums vai kopīgs lūgums par laulības šķiršanu."

9. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 197. pantu[4]:

"Pirms prasības celšanas tiesā ir jāmēģina panākt izlīgumu mediācijas iestādē."

10. Civilprocesa kodeksa 209. pantā "Atļauja celt prasību tiesā" ir paredzēts:

"1) Ja vienošanās netiek panākta, mediācijas iestāde apstiprina šo faktu un izsniedz atļauju celt prasību tiesā:

[..]

b) prasītājam [..]

3) Prasītājam ir tiesības celt prasību tiesā trīs mēnešu laikā no atļaujas celt prasību izsniegšanas brīža.

[..]"

Fakti, tiesvedība un prejudiciālais jautājums

11. *B. Schlömp*, kas dzīvo Šveicē, ir *H. S.*, kura Vācijā no *Landratsamt Schwäbisch Hall* (Švābu Halles apgabala administratīvais dienests) saņem papildu sociālo pabalstu sakarā ar to, ka viņai ir vajadzīga aprūpe, meita.

12. Saskaņā ar Vācijas tiesību normām oficiāli piešķirtais pabalsts ir jāmaksā sociālās palīdzības sniedzējam un šo pabalstu tas regresa kārtībā var atgūt no aprūpējamās personas bērniem, ja tie ir maksātspējīgi.

13. Lai izvirzītu piedziņas prasījumu, *Landratsamt Schwäbisch Hall* 2015. gada 16. oktobrī attiecībā uz *B. Schlömp* iesniedza mediācijas lūgumu saskaņā ar Šveices tiesībām kompetentajā *Friedensrichteramt des Kreises Reiat, Kanton Schaffhausen* (Šveices Šafhauzenes kantona Reijatas apgabala miertiesa, turpmāk tekstā – "*Friedensrichteramt*") mediācijas iestādē (turpmāk tekstā – "*Schlichtungsbehörde*"). Mediācijas lūgumā tika prasīts samaksāt minimālo summu EUR 5000 apmērā, paredzot atbilstoši grozīt prasību gadījumā, ja *B. Schlömp* pilnībā izpildīs prasību sniegt informāciju.

14. Ņemot vērā, ka attiecīgās tiesvedības dalībnieki nevarēja panākt vienošanos, *Friedensrichteramt* 2016. gada 25. janvārī izsniedza atļauju celt prasību tiesā, kas 2016. gada 26. janvārī tika paziņota *Landratsamt Schwäbisch Hall* juridiskajiem pārstāvjiem.

15. 2016. gada 11. maijā *Kantonsgericht Schaffhausen* (Šafhauzenes kantona tiesa, Šveice) pret *B. Schlömp* tika celta prasība par minimālās uzturlīdzekļu summas samaksu un papildu informācijas sniegšanu.

3 Iekļauts šī kodeksa 1. daļas ("Vispārīgi noteikumi") 4. iedaļā ("Lietas izskatīšana un atteikšanās no prasības sekas").

4 Iekļauts šī kodeksa 2. daļas ("Īpašie noteikumi") 1. iedaļas ("Mēģinājums panākt izlīgumu") 1. nodaļā ("Piemērošanas joma un mediācijas iestāde").

16. Pa to laiku, tas ir, pēc mediācijas procesa ierosināšanas, bet pirms prasības celšanas *Kantonsgericht Schaffhausen* (Šafhauzenes kantona tiesa), ar 2016. gada 19. februāra procesuālajiem rakstiem, kas vispirms 2016. gada 22. februārī tika saņemti *Amtsgericht* (*Familiengericht*) *Schwäbisch Hall* (Švābu Halles pirmās instances tiesa (Ģimenes lietu tiesa), Vācija), *B. Schlömp* bija iesniegusi prasību atzīt, ka viņai nav no pārņemtajām tiesībām izrietoša pienākuma nodrošināt uzturlīdzekļus.

17. *Familiengericht Schwäbisch Hall* (Švābu Halles Ģimenes lietu tiesa), kurā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009[5] 3. panta a) un/vai b) punktu ir celta prasība, ar 2016. gada 7. marta rīkojumu paziņoja, ka tai nav teritoriālās jurisdikcijas, un nosūtīja lietu izskatīšanai *Amtsgericht* (*Familiengericht*) *Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa (Ģimenes lietu tiesa)), ko tā saņēma 2016. gada 21. martā.

18. Pēc tam, kad prasība 2016. gada 26. aprīlī tika izsniegta *Landratsamt Schwäbisch Hall*, tā 2016. gada 17. maijā iesniedza lūgumu noraidīt prasību, jo *Amtsgericht* (*Familiengericht*) *Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa (Ģimenes lietu tiesa)) prasību liedzot izskatīt apstāklis, ka Šveicē ierosinātā lieta esot izskatīšanas stadijā ("*lis pendens*"), tādēļ saskaņā ar Lugāno II konvencijas 27. panta 1. punktu Vācijas tiesai tiesvedība esot jāaptur.

19. *B. Schlömp* iebilst pret tiesvedības apturēšanu, jo *Schlichtungsbehörde* neesot "tiesa" Lugāno II konvencijas izpratnē.

20. Tieši šīs tiesvedības kontekstā ar 2016. gada 8. augusta rīkojumu, kas Tiesā saņemts 2016. gada 22. augustā, *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa) uzdeva šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai saskaņā ar Šveices tiesību normām izveidota mediācijas iestāde arī ietilpst "tiesas" jēdzienā, piemērojot [Lugāno II konvencijas] 27. un 30. pantu?"

21. Rakstveida apsvērumus iesniedza lietas dalībnieki pamatlietā, kā arī Šveices valdība un Eiropas Komisija. Turklāt *B. Schlömp*, Šveices valdība un Eiropas Komisija sniedza mutvārdu paskaidrojumus tiesas sēdē, kas notika 2017. gada 5. jūlijā.

Vērtējums

22. Ar savu jautājumu, vai saskaņā ar Šveices tiesību normām izveidota *Schlichtungsbehörde* ietilpst "tiesas" jēdzienā, piemērojot Lugāno II konvencijas 27. un 30. pantu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai tādā lietā kā pamatlieta prasība ir celta tiesā Lugāno II konvencijas 27. panta 1. punkta izpratnē.

5 2008. gada 18. decembra Regula par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV 2009, L 7, 1. lpp.).

Sākotnējās piezīmes

23. Tiesas judikatūra par Lugāno režīmu ir samērā ierobežota [6], jo attiecībā uz 1988. gada Lugāno konvenciju [7] nebija jurisdikcijas un kopš Lugāno II konvencijas spēkā stāšanās 2010. gada 1. janvārī [8] izskatīšanā ir bijušas tikai dažas lietas. Tā kā Lugāno II konvencijas mērķis ir stiprināt tiesisko un ekonomisko sadarbību, Regulā Nr. 44/2001 [9] noteiktos principus attiecinot arī uz konvencijas līgumslēdzējām pusēm, šī konvencija ir jāaplūko, ņemot vērā pastāvīgo mijiedarbību Briseles un Lugāno režīmu starpā.

24. Līdz ar to Tiesa jau iepriekš ir noteikusi, ka Lugāno II konvencijas priekšmets ir tāds pats kā Regulai Nr. 44/2001. Tās noteikumos ir īstenota tāda pati sistēma, it īpaši izmantojot tās pašas normas par jurisdikciju, kas garantē abu tiesību instrumentu saskaņotību [10].

25. Tā kā ar Regulu Nr. 44/2001 ir aizstāta Briseles konvencija [11], Tiesas sniegtā šīs konvencijas noteikumu interpretācija ir piemērojama arī minētās regulas noteikumiem, ja šie Savienības tiesību aktu noteikumi var tikt uzskatīti par līdzvērtīgiem [12]. Tas pats ir attiecināms uz Regulu Nr. 44/2001 un Regulu Nr. 1215/2012 [13].

26. Manuprāt, principā tāds pats interpretācijas paralēlisms ir jāpiemēro starp "Briseles režīmu", proti, Briseles konvenciju un Regulām Nr. 44/2001 un Nr. 1215/2012, un Lugāno II konvenciju. Labi apzinos, ka – pretēji Briseles režīmam – Lugāno II konvencija attiecas ne tikai uz Savienības dalībvalstīm. Tomēr, ņemot vērā, ka Lugāno II konvencijas mērķis un skaidri definētais priekšmets nepārprotami sakrīt ar Briseles režīma mērķi un priekšmetu [14], neredzu, kā principā varētu nevilkt paralēles starp līdzvērtīgajām Lugāno II konvencijas un Regulu Nr. 44/2001 un Nr. 1215/2012 tiesību normām.

27. Turklāt Lugāno II konvencijas 2. protokola par konvencijas vienotu interpretāciju un par Pastāvīgo komiteju [15] 1. pantā ir paredzēts, ka jebkura tiesa, kas piemēro un interpretē šo konvenciju, pienācīgi ņem vērā principus, kas ir noteikti visos attiecīgajos lēmumos par minētajiem noteikumiem vai visiem līdzīgiem noteikumiem, kuri paredzēti 1988. gada Lugāno konvencijā un Lugāno II konvencijas

6 2006. gada 7. februāra Atzinumā 1/03 (*Jaunā Lugāno konvencija*) (EU:C:2006:81) Tiesa noteica, ka Lugāno II konvencijas noslēgšana pilnībā ir (toreizējās) Eiropas Kopienas ekskluzīvajā kompetencē. 2014. gada 4. decembra spriedumā *H* (C-295/13, EU:C:2014:2410, 32. punkts) Tiesa nošķīra Padomes 2000. gada 29. maija Regulas (EK) Nr. 1346/2000 par maksātnespējas procedūrām (OV 2000, L 160, 1. lpp.) piemērošanas jomu, no vienas puses, un Regulas Nr. 44/2001 un Lugāno II konvencijas piemērošanas jomu, no otras puses, kā arī šajā ziņā noteica, ka pēdējie divi instrumenti ir jāinterpretē vienādi.

7 1988. gada 16. septembra Konvencija par jurisdikciju un tiesas spriedumu izpildi civillietās un komerclietās (88/592/EEK) (OV 1988, L 319, 9. lpp.).

8 Jākonkretizē, ka šajā datumā Lugāno II konvencija stājās spēkā attiecībā uz Eiropas Savienību, Dāniju (kas pati ir tās līgumslēdzēja valsts, ņemot vērā tās atkāpes tiesības civillietās) un Norvēģiju. Attiecībā uz Šveici tā stājās spēkā pēc gada – 2011. gada 1. janvārī. Pilnības labad jānorāda, ka attiecībā uz Islandi konvencija stājās spēkā 2011. gada 1. maijā.

9 Pa šo laiku tā ir aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.).

10 Skat. 2006. gada 7. februāra Atzinumu 1/03 (*Jaunā Lugāno konvencija*) (EU:C:2006:81, 152. punkts). Turklāt tas ir atspoguļots Padomes 2009. gada 27. novembra Lēmuma par Lugāno II konvencijas noslēgšanu (2009/430/EK) (OV 2009, L 147, 1. lpp.) preambulas 4. apsvērumā, kurā ir paredzēts, ka, ņemot vērā paralēles starp Briseles konvencijas un Lugāno konvencijas režīmiem, Lugāno konvencijas noteikumi būtu jāsaskaņo ar Regulas Nr. 44/2001 noteikumiem, lai panāktu tādu pašu spriedumu aprites apjomu starp ES dalībvalstīm un attiecīgajām EBTA valstīm.

11 1968. gada 27. septembra Konvencija par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kurā vēlāk izdarīti grozījumi ar konvencijām par jaunu dalībvalstu pievienošanos minētajai konvencijai.

12 Skat. spriedumu, 2016. gada 16. jūnijs, *Universal Music International Holding* (C-12/15, EU:C:2016:449, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

13 Skat. spriedumu, 2016. gada 16. novembris, *Schmidt* (C-417/15, EU:C:2016:881, 26. punkts).

14 Turklāt trīs trešās valstis, kurām šī konvencija ir saistoša, ir cieši saistītas ar Savienības iekšējo tirgu vai nu kā Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis (Islande un Norvēģija), vai pamatojoties uz plašiem divpusējiem līgumiem (Šveice).

15 OV 2007, L 339, 27. lpp.

64. panta 1. punktā minētajos instrumentos, ko pieņēmušas tiesas valstīs, kurām ir saistoša šī konvencija, un Eiropas Savienības Tiesa. Lugāno II konvencijas 64. panta 1. punktā ir norāde uz Regulu Nr. 44/2001. Manuprāt, no tā izriet attiecīgo tiesu, tostarp Eiropas Savienības Tiesas, juridiskais pienākums nodrošināt līdzvērtīgo tiesību normu saskanīgu interpretāciju [16].

Par Lugāno II konvencijas piemērojamību

28. Atbilstoši Lugāno II konvencijas 64. panta 2. punkta b) apakšpunktam šī konvenciju jebkurā gadījumā ir piemērojama attiecībā uz *lis pendens* vai saistītām prasībām atbilstīgi 27. un 28. pantā paredzētajam, ja tiesvedība uzsākta valstī, kurā piemēro šo konvenciju, bet nepiemēro kādu no šīs konvencijas 64. panta 1. punktā minētajiem instrumentiem, un valstī, kurā piemēro gan šo konvenciju, gan kādu no šīs konvencijas 64. panta 1. punktā minētajiem instrumentiem.

29. Savukārt Lugāno II konvencijas 64. panta 1. punktā ir norāde uz Regulu Nr. 44/2001, kā arī jebkuriem tās grozījumiem.

30. Lugāno II konvencijas izstrādes un vēlākās pieņemšanas laikā uz uzturēšanas saistībām attiecās Regula Nr. 44/2001. Tādēļ nav nozīmes apstāklim, ka Regula Nr. 4/2009, kas tika pieņemta vēlāk [17], nav minēta Lugāno II konvencijas 64. panta 1. punktā [18].

Par lis pendens

31. Kā tas izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, abas procedūras ir saskanīgas tajā ziņā, ka tās ietver vienu un to pašu prasības pamatu un priekšmetu un prasības attiecas uz vienām un tām pašām pusēm. Prasības pamats ietver faktus un tiesību normu, kas izvirzīta kā prasības pamatojums [19], un prasības priekšmets ir tās mērķis [20]. Būtībā pietiek, ka prasībām ir viens un tas pats priekšmets: prasījumiem nav jābūt pilnīgi identiskiem [21]. Nolēmuma priekšmets ir bijis arī pretējs gadījums, kad tiek celta prasība par atbildības neesamības atzīšanu un pēc tam arī prasība par zaudējumu atlīdzību [22]. Šajā ziņā otrai prasībai ir tāds pats priekšmets kā pirmajai, jo tiesvedības pamatā ir jautājums par atbildības esamību vai neesamību. Atšķirīgie prasījumi nenozīmē, ka abām tiesā celtajām prasībām ir atšķirīgi priekšmeti [23].

16 Tas ir atspoguļots arī 2. protokola preambulas pēdējā apsvērumā, saskaņā ar kuru augstajām līgumslēdzējām pusēm ir stipra vēlme novērst atšķirīgus traktējumus un panākt pēc iespējas vienotu Lugāno II konvencijas un Regulas Nr. 44/2001 noteikumu, kas lielā mērā ir atkārtoti Lugāno II konvencijā, interpretāciju.

17 Saskaņā ar Regulas Nr. 4/2009 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu dalībvalstīs uzturēšanas saistību lietās jurisdikcija ir atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesai.

18 Tādēļ atsauce uz Regulu Nr. 44/2001 ir jāsaprot kā tāda, kas ietver arī Regulu Nr. 4/2009, jo Regulas Nr. 4/2009 68. panta 1. punktā ir paredzēts, ka ar šo regulu tiek grozīta Regula Nr. 44/2001, aizstājot minētās regulas noteikumus, kas piemērojami uzturēšanas saistību lietās. Minētais ir atspoguļots arī Regulas Nr. 4/2009 preambulas 44. apsvērumā, kurā ir paredzēts, ka uzturēšanas saistību lietās ar Regulu Nr. 4/2009 būtu jāgroza Regula Nr. 44/2001, aizstājot minētās regulas noteikumus, kas piemērojami uzturēšanas saistībām, un atbilstīgi Regulas Nr. 4/2009 pārejas noteikumiem dalībvalstīm uzturēšanas saistību lietās attiecībā uz jurisdikciju, atzīšanu, izpildāmību un izpildi, kā arī juridisko palīdzību no dienas, kad šī regula ir piemērojama, būtu jāpiemēro Regulas Nr. 4/2009, nevis Regulas Nr. 44/2001 noteikumi.

19 Skat. spriedumu, 1994. gada 6. decembris, *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 39. punkts). Ir jānorāda, ka atšķirībā no citu valodu redakcijām nedz Lugāno II konvencijas 27. panta angļu valodas redakcijā, nedz tā vācu valodas redakcijā nav nodalīti jēdzieni prasības "pamats" ("cause") un "priekšmets" ("object"). Angļu valodas redakcija attiecas tikai uz "pamatu" ("cause"), savukārt vācu valodas redakcijā šajā ziņā ir minēts "Anspruch".

20 Skat. spriedumu, 1994. gada 6. decembris, *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 41. punkts).

21 Skat. spriedumu, 1987. gada 8. decembris, *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, EU:C:1987:528, 17. punkts). Līdz ar to atbilstoši šiem kritērijiem Tiesa apstiprina identisku prasījumu esamību, ja pirmais prasījums ir vērsts uz līguma izpildi, turpretim otrais prasījums – uz to, lai tiktu konstatēta līguma spēkā neesamība vai tiktu pārtraukts līgums, skat. spriedumu, 1987. gada 8. decembris, *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, EU:C:1987:528, 16. punkts).

22 Skat. spriedumu, 1994. gada 6. decembris, *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 43. punkts).

23 Turpat.

32. Tāpēc gan Šveicē iesniegtās prasības par uzturlīdzekļu samaksu un informācijas sniegšanu, gan Vācijā iesniegtās prasības par atbildības neesamības atzīšanu pamatā ir vieni un tie paši apstākļi, tātad viena un tā pati uzturēšanas saikne, kas izriet no konkrētām ģimenes tiesiskajām attiecībām, kas ir saistītas ar jautājumu, vai un ciktāl pārņemtās tiesības *B. Schlömp* nosaka vai nenosaka pienākumu nodrošināt uzturlīdzekļus.

33. Abstrahējoties no Lugāno II konvencijas, saskaņā ar Šveices tiesībām konkrētajā lietā prasība ir celta tiesā, tātad acīmredzami ir *lis pendens* situācija. Saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 62. panta 1. punktu lieta ir izskatīšanā, ja tostarp ir iesniegts mediācijas lūgums vai ir celta prasība. Turklāt Šveices Federālā kodeksa par starptautiskajām privāttiesībām 9. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, lai noteiktu prasības celšanas brīdi Šveices tiesā, galvenais ir datums, kurā ir veikta pirmā darbība tiesvedības ierosināšanai, un mediācijas procesa uzsākšana ir pietiekams apstāklis.

34. Bet kā ir ar *lis pendens* noteikumiem Lugāno II konvencijā?

35. Šo tiesību normu loģiskais pamatojums ir novērst nesavienojamu nolēmumu pasludināšanu dažādās līgumslēdzējās valstīs [24]. Šajā nolūkā Lugāno II konvencijā ir noteikts mehānisms, kura mērķis ir ierobežot risku, ka dažādās līgumslēdzējās valstīs norit paralēlas tiesvedības.

36. Saskaņā ar Lugāno II konvencijas 27. panta 1. punktu, ja prasības par vienu un to pašu pamatu un priekšmetu starp tām pašām pusēm ir celtas tiesās dažādu valstu, kurām ir saistoša šī konvencija, tiesās, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, pēc savas iniciatīvas aptur tiesvedību, līdz tiek konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība. Savukārt Lugāno II konvencijas 27. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, ja ir konstatēta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā celta prasība, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā celta prasība, atsakās no jurisdikcijas par labu pirmajai minētajai tiesai.

37. Tādēļ Lugāno II konvencijas 27. pantā par labu tiesai, kurā pirmajā ir celta prasība, ir paredzēta tā sauktā "rindas kārtībā" sistēma ("first come first served system"). Šajā tiesību normā tiesai, kurā pirmajā nav celta prasība, ir noteikts apturēt tiesvedību.

38. Jautājums par to, *kad* tiesa ir tā, kurā pirmajā ir celta prasība, ir risināts Lugāno II konvencijas 30. pantā.

39. Šīs tiesību normas 1. punktā ir paredzēts, ka prasība ir celta tiesā laikā, kad dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu izsniegšanu atbildētājam.

40. Iepriekšējā *lis pendens* noteikšanas sistēmā saskaņā ar 1988. gada Lugāno konvenciju nebija paredzēts noteikums, kas būtu līdzīgs Lugāno II konvencijas 30. pantam. Nebija noteikts brīdis, kad būtu jāuzskata, ka tiesā ir celta prasība. Līdz ar to valsts tiesībās bija jānosaka brīdis, kas ir uzskatāms par prasības celšanas tiesā datumu [25].

41. Tādēļ tagad Lugāno II konvencijā [26] ir paredzēta autonoma definīcija attiecībā uz laiku, kad prasība ir celta pirmajā tiesā.

24 Skat. Mabillard, R., no Oetiker, Chr., Weibel, Th. (red.), *Basler Kommentar Lugano-Übereinkommen*. 2. izd., Helbing Lichtenhahn Verlag, Bāzele, 2016, 27. pants, 1. punkts.

25 Skat. spriedumu, 1984. gada 7. jūnijs, *Zelger* (129/83, EU:C:1984:215, 15. punkts).

26 Kurā šajā ziņā ir pārņemts Regulas Nr. 44/2001 30. pants. Par šo tiesību normu skat. 2017. gada 4. maija spriedumu *HanseYachts* (C-29/16, EU:C:2017:343, 30. punkts), kurā Tiesa noteica, ka šīs tiesību normas mērķis ir mazināt tiesisko nenoteiktību, ko izraisījusi liela noteikumu daudzveidība, kura pastāvēja dalībvalstīs, lai noteiktu prasības tiesā celšanas datumu, paredzot materiāltiesisku normu, kas ļauj noteikt šo datumu vienkārši un vienveidīgi.

Par mediācijas procesu

42. Tomēr nedz Lugāno II konvencijas 27. pantā, nedz tās 30. pantā nav nekādas norādes, kā rīkoties situācijā, ja valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka pirms vēršanās tiesā ir jāīsteno mediācijas process.

43. Lai arī šo tiesību normu formulējums ("tiesa, kurā pirmajā celta prasība" un "iesniegts tiesā") varētu šķist skaidrs, manuprāt, nebūtu shematiski jāpievēršas jēdzienam "tiesa", bet gan funkcionāli jāinterpretē procedūra, kas paredzēta šajās tiesību normās.

44. Nedomāju, ka šādā gadījumā būtu jāuzskata, ka vienīgi valsts tiesībās var tikt noteikts, vai ir *lis pendens* situācija. Kā to apliecina 30. panta iekļaušana Lugāno II konvencijā, notiek attīstība attiecībā uz tālāku "autonomijas paredzēšanu" *lis pendens* noteikumiem. Atgriešanās pie valsts tiesību līmeņa attiecībā uz atsevišķiem neatrisinātiem jautājumiem būtu pretrunā šādai attīstībai.

45. Tāpat es nedomāju, ka Lugāno II konvencijas 27. un 30. pantā minētais jēdziens "tiesa" būtu jāinterpretē formāli un statiski, tādējādi automātiski izslēdzot procedūras iestādēs, kas nav kvalificējamas kā "tiesa" šī jēdziena abstraktā nozīmē.

46. Manuprāt, šīs problēmas risinājums ir meklējams pa vidu abām iepriekš aprakstītajām iespējamajām galējībām. Ir jāveic funkcionāla interpretācija.

47. Līdz ar to *lis pendens* situācija ir jāapstiprina, ja, kā tas ir izskatāmajā lietā, mediācijas process ir obligāts pirmais posms, kas ir jāizpilda, pirms var tikt celta prasība tiesā, un ja mediācijas process un tam sekojošā tiesvedība tiesā tiek uzskatīti par divām atsevišķām (un papildinošām) tiesas procedūras daļām. Manuprāt, šis ir vienīgais veids, kādā būtu jāievēro Lugāno II konvencijas noteikumu par *lis pendens* loģiskais pamatojums, saskaņā ar kuru lietu izskata tiesa, kurā pirmajā ir celta prasība.

48. Tādēļ es uzskatu, ka nav nozīmes tam, vai *Schlichtungsbehörde* ir "tiesa" šī jēdziena abstraktā nozīmē. Tādā kontekstā kā pamata lietā, kad šī iestāde izsniedz atļauju celt prasību tiesā, būtiski ir tas, ka process tajā ir neatņemama tiesvedības (parastā) tiesā daļa. Tāpēc prasības celšana *Schlichtungsbehörde* nozīmē prasības celšanu tiesā Lugāno II konvencijas 27. un 30. panta nozīmē.

49. Tomēr papildus Komisijas apsvērumiem norādīšu uz vēl vienu kritēriju, – ja *Schlichtungsbehörde* netiek panākta vienošanās un tā prasītājam izsniedz atļauju celt prasību tiesā trīs mēnešu laikā, *lis pendens* situācija rodas tikai gadījumā, ja šis prasītājs ir veicis visus vajadzīgos pasākumus, kas viņam ir jāveic, lai turpinātu tiesvedību tiesā.

50. Jānorāda, ka Šveices praksē un doktrīnās galvenokārt ir izmantota funkcionālā pieeja, vēršanos *Schlichtungsbehörde* uzskatot par noteicošo brīdi saskaņā ar Lugāno II konvencijas 27. un 30. pantu [27]. Turklāt arī *High Court of Justice of England and Wales* (*Chancery Division*) ir ievērojusi šo pieeju lietā saistībā ar *Schlichtungsbehörde* [28].

51. Līdz ar to ir jāsecina, ka Lugāno II konvencijas 27. un 30. panta nozīmē prasība ir celta tiesā, ja apstākļos, kādi ir iesniedzējtiesā izskatāmajā lietā, prasība ir celta *Schlichtungsbehörde*. Ar citu pieeju puses, kuras vēlas uzsākt tiesvedību valstī, kurā ir tāda sistēma kā izskatāmajā lietā, sistemātiski tiktu nostādītas nelabvēlīgākā situācijā. Tas radītu problēmu, ciktāl tiktu skarta abu pušu procesuālo tiesību vienlīdzība.

27 Skat. Kren Kostkiewicz, J., *LugÜ (Kommentar)*, orell füssli Verlag, Cīrihe, 2015, 30. pants, 3. punkts; Bucher, A., no: Bucher, A. (izd.), *Convention de Lugano*, Bāzele, 2011, 30. pants, 4. punkts; Dasser, F., no: Dasser, F., Oberhammer, P. (izd.), *Lugano-Übereinkommen (LugÜ)*, 2. izd., Stämpfli Verlag AG, Berne, 2011, 27. pants, 21. punkts; *Mabillard, R.*, minēts iepriekš, 30. pants, 11. punkts. Par funkcionālo ekvivalentu Regulā Nr. 1215/2012 skat. Fentiman, R., no: Magnus, U., Mankowski, P. (izd.), *Brussels I bis Regulation*. Verlag Otto Schmidt, Ķelne, 2016, 32. pants, 6. punkts. Attiecīgo jautājumu atklātu ir atstājis Leible, S., no: Rauscher, Th. (izd.), *Brüssel Ia-VO*, 4. izd., Verlag Otto Schmidt, Ķelne, 2016, 29. pants, 6. punkts.

28 Spriedums, 2014. gada 6. augusts, *Lehman Brothers Finance AG* pret *Klaus Tschira Stiftung GmbH & Anor* [2014] *EWHC* 2782 (*Ch*).

52. Tādēļ mana ierosinātā atbilde uz iesniedzējtiesas jautājumu ir šāda, – situācijā, kāda ir aplūkota pamatlietā, ja mediācijas process ir obligāts posms, kas ir jāizpilda, pirms var tikt celta prasība tiesā, un ja mediācijas process un tam sekojošā tiesvedība tiesā tiek uzskatīti par divām atsevišķām tiesas procedūras daļām, prasība ir uzskatāma par celtu tiesā saskaņā ar Lugāno II konvencijas 27. un 30. pantu brīdī, kad tā ir iesniegta mediācijas iestādē, ar nosacījumu, ka prasītājs ir veicis visus vajadzīgos pasākumus, kas viņam ir jāveic, lai turpinātu tiesvedību tiesā.

Par Schlichtungsbehörde kā par "tiesu"?

53. Tādējādi nav jāanalizē, vai, abstrakti runājot, *Schlichtungsbehörde*, kā tas ir paredzēts Šveices civilprocesuālajās tiesībās, ir kvalificējama par tiesu Lugāno II konvencijas 27. un 30. panta nozīmē. Tādēļ turpmāk izklāstītajai analīzei ir tikai hipotētisks pamats.

54. Lai gan *B. Schlömp* uzskata, ka *Schlichtungsbehörde* nav "tiesa" Lugāno II konvencijas 27. un 30. panta izpratnē, Šveices valdība uzskata, ka tas tā ir. Kas attiecas uz Komisiju, tā abstrakti nesniedz atbildi uz šo jautājumu, jo tās apsvērumi ir vērsti tikai uz jautājumu par to, vai pastāv *lis pendens* situācija.

55. Šajā posmā ir tuvāk jāaplūko *Schlichtungsbehörde* kompetence un pieņemto nolēmumu veidi. Atbilstoši attiecīgajiem Šveices Civilprocesa kodeksa noteikumiem ir iespējami četri mediācijas procesa iznākumi [29]: pirmkārt, pušu panāktā vienošanās [30] ir apveltīta ar saistoša lēmuma spēku [31]. Otrkārt, kā tas ir izskatāmajā lietā, ja puses nevienojas, *Schlichtungsbehörde* konstatē šo faktu un sniedz atļauju celt prasību tiesā [32]. Treškārt, attiecībā uz prasījumiem, kas nepārsniedz 2000 Šveices franku (CHF), *Schlichtungsbehörde* pasludina saistošu pirmās instances spriedumu [33]. Ceturtkārt, attiecībā uz prasījumiem, kuri kopumā nepārsniedz CHF 5000 (t.i., tādā gadījumā kā šis), *Schlichtungsbehörde* paziņo pusēm ierosināto spriedumu, kas kļūst saistošs, ja puses to neapstrīd 20 dienu laikā.

56. Nepastāvot nepieciešamībai abstrakti definēt jēdzienu "tiesa" Lugāno II konvencijas 27. un 30. pantā, uzskatu, ka ir sarežģīti tādu iestādi kā *Schlichtungsbehörde* nekvalificēt kā tiesu, kaut vai tāda vienkārša iemesla dēļ, ka šī iestāde, uz ko pilnībā attiecas Civilprocesa kodeksa noteikumi, izdod saistošus nolēmumus [34].

57. Lugāno II konvencijā jēdziena "tiesa" pozitīva definīcija nav paredzēta, jo, es teiktu, ir gandrīz neiespējami to skaidri paredzēt tiesību aktā. Tāda definīcija nav arī paredzēta Regulās Nr. 44/2001 un Nr. 1215/2012.

58. Tomēr jēdziens "tiesa" Lugāno II konvencijā atšķiras no tā, kas ir minēts Regulās Nr. 44/2001 un Nr. 1215/2012, jo šajā konvencijā ir pants, kam nav līdzvērtīga panta pēdējos divos tiesību aktos. Lugāno II konvencijas 62. pantā ir paredzēts, ka termins "tiesa" ietver jebkuru iestādi, ko valsts, kurai ir saistoša šī konvencija, ir noteikusi kā tādu, kurai ir jurisdikcija jautājumos, kas ir šīs konvencijas darbības jomā. Saskaņā ar profesora *F. Pocar* Izskaidrojošo ziņojumu par Lugāno II konvenciju [35] Lugāno II konvencijas 62. panta formulējums jēdzienam "tiesa" piešķir plašāku nozīmi, nekā tā bija

29 Skat. Civilprocesa kodeksa 208.–212. pantu.

30 Kā izlīgums, prasības atzīšana vai beznosacījumu atteikšanās no tās, skat. Civilprocesa kodeksa 208. panta 1. punktu.

31 Skat. Civilprocesa kodeksa 208. panta 2. punktu.

32 Skat. Civilprocesa kodeksa 209. pantu.

33 Skat. Civilprocesa kodeksa 212. panta 1. punktu.

34 Noteikti iepriekšējā punktā minētajā pirmajā un trešajā gadījumā, proti, 1) ja ir panākta vienošanās: izlīgums, prasības atzīšana vai beznosacījumu atteikšanās no tās, kas saskaņā ar Civilprocesa kodeksa 208. panta 2. punktu ir saistoša, vai 2) ja prasījumi nepārsniedz CHF 2000.

35 Acīmredzot šis ziņojums ir paskaidrojoša rakstura un nav juridiski saistošs. Tomēr Tiesas nolēmumos tas ir izmantots kā apsvērumu pamatojums, skat. spriedumu, 2015. gada 21. maijs, *El Majdoub* (C-322/14, EU:C:2015:334, 34. punkts), kā arī uz to ir atsaukušies ģenerāladvokāti, piemēram, skat. ģenerāladvokāta N. Jēskinena [*N. Jääskinen*] secinājumus lietā *CDC Hydrogen Peroxide* (C-352/13, EU:C:2014:2443, 115. zemsvītras piezīme).

1988. gada Lugāno konvencijā [36]. Faktiski ar 1988. gada Lugāno konvencijas 1. protokola [37] Va pantu Dānijas, Islandes un Norvēģijas administratīvās iestādes ir skaidri ietvertas jēdzienā "tiesas". Kā tas ir paredzēts profesora *F. Pocar* Izskaidrojošajā ziņojumā par Lugāno II konvenciju, "pretēji 1. protokola Va pantā paredzētiem konkrētiem noteikumiem un Briseles I regulas 62. panta līdzvērtīgiem noteikumiem jaunajam 62. pantam ir vispārējs raksturs, kas attieksies pat uz administratīvām iestādēm, kas nav iestādes, kuras pašreiz pastāv valstīs". [38]

59. Tādējādi šobrīd saskaņā ar Lugāno II konvenciju "tiesas", kam ir jāpiemēro Konvencija, ir jāidentificē pēc veicamajām funkcijām, nevis pēc to oficiālās klasifikācijas valsts tiesību aktos [39]. Lai gan man šķiet, ka Lugāno II konvencijas 62. panta loģiskais pamatojums ir jēdzienā "tiesa" ietvert tās iestādes, kuras atsevišķās valstīs vispār neietilpst tiesu sistēmā [40], nevar tikt noliegts, ka šo tiesību normu ir paredzēts interpretēt plaši un ka dalībvalstis ir tiesīgas izraudzīties iestādes, kurām ir jurisdikcija jautājumos, kas ietilpst Lugāno II konvencijas darbības jomā [41].

60. Līdz ar to uzskatu, ka iestāde, kurai ir piešķirtas tādas pilnvaras, kādas ir *Schlichtungsbehörde*, un kuru dalībvalsts ir izraudzījusies, lai veiktu tiesas funkcijas, patiešām ir "tiesa" Lugāno II konvencijas 27. un 30. panta izpratnē.

Secinājumi

61. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu uz *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa, Vācija) uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

Situācijā, kāda ir pamatlietā, ja mediācijas process ir obligāts posms, kas ir jāizpilda, pirms var tikt celta prasība tiesā, un ja mediācijas process un tam sekojošā tiesvedība tiesā tiek uzskatīti par daļu no tiesas procedūras, ko veido divas atsevišķas daļas, prasība ir celta tiesā Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, kas parakstīta 2007. gada 30. oktobrī un kuras noslēgšana Kopienas vārdā ir apstiprināta ar Padomes 2008. gada 27. novembra Lēmumu 2009/430/EK, 27. un 30. panta nozīmē brīdī, kad tā ir iesniegta mediācijas iestādē, ar nosacījumu, ka prasītājs ir veicis visus vajadzīgos pasākumus, kas viņam ir jāveic, lai turpinātu tiesvedību tiesā.

36 Skat. profesora *F. Pocar* Izskaidrojošo ziņojumu par Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, kas parakstīta Lugāno 2007. gada 30. oktobrī (OV 2009, C 319, 1. lpp., 175. punkts).

37 Atsevišķos jautājumos par jurisdikciju, tiesvedību un spriedumu izpildi.

38 Skat. profesora *F. Pocar* Izskaidrojošo ziņojumu, minēts iepriekš.

39 Turpat.

40 Un, kā tas ir *Schlichtungsbehörde* gadījumā, nekādā veidā nav ietvertas tiesu sistēmā.

41 Līdz ar to nav iespējams, ka iestāde, kas nevar tikt kvalificēta kā "tiesa" saskaņā ar Briseles režīmu, kā tāda var tikt kvalificēta saskaņā ar Lugāno II konvenciju. Par jēdzienu "tiesa" Regulā Nr. 1215/2012 skat. spriedumu, 2017. gada 9. marts, *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2017:193), un ģenerāladvokāta M. Bobeka [*M. Bobek*] secinājumus lietā *Pula Parking* (C-551/15, EU:C:2016:825, 68. un nākamie punkti).